

Træna kommune

8770 Træna

Saksb.: Lise Tymi
e-post: fmnopty@fylkesmannen.no
Tlf: 75531531
Vår ref: 2018/2596
Deres ref:
Vår dato: 16.01.2019
Deres dato:
Arkivkode: 621

Vedtak om pålegg etter kommuneloven 60d - Træna barneverntjeneste

Det vises til vårt brev av 19.11.2018 med varsel om pålegg etter kommuneloven § 60 d.

Varslet pålegg omhandler kommunens plikter etter barnevernloven ved å sørge for å ha en forsvarlig barneverntjeneste, jf. barnevernloven § 2-1. Kommunen må enten sørge for å bemanne egen barnevernadministrasjon med leder, jf. barnevernloven § 2-1, eller inngå vertskommunesamarbeid med annen kommune om en interkommunal barneverntjeneste, jf. kommuneloven kap. 5A, §§ 28-1 a – 28-1 k.

Træna kommune ble gitt frist til 07.12.2018 til å redegjøre for hvordan kommunen sikrer forsvarlig oppfyllelse av plikter etter barnevernloven. Svar fra Træna kommune forelå her den 14.12.2018. Fylkesmannen har vurdert kommunens svar og kommet til at kommunen fortsatt ikke oppfylder plikten til å ha en forsvarlig barneverntjeneste.

Lovgrunnlag

Fylkesmannens rolle

Det vises til barnevernloven § 2-3, fjerde ledd og sjuende ledd, andre setning:

*Fylkesmannen er statlig barnevernmyndighet på fylkesnivå. Fylkesmannen plikter å føre tilsyn med barnevernvirksomheten i de enkelte kommuner, jf. § 2-3b
Fylkesmannen skal også sørge for at kommunene får råd og veiledning.*

Statens helsetilsyn og fylkesmannen kan kreve at kommunale organer som hører under loven, uten hinder av taushetsplikt, gir de opplysninger og meldinger som er nødvendige for at disse myndighetene skal kunne utøve sine tilsynsoppgaver i henhold til loven.

Samt til barnevernloven § 2-3 b om statlig tilsyn på barnevernområdet, andre ledd:

Fylkesmannen skal føre tilsyn med lovligheten av kommunens oppfyllelse av plikter etter barnevernloven kap. 1 til 9. Reglene i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner kapittel 10A gjelder for denne tilsynsvirksomheten.

Det vises til kommuneloven § 60 d om Pålegg

Fylkesmannen kan gi pålegg til kommunen eller fylkeskommunen om å rette forhold som er i strid med de bestemmelser fylkesmannen fører tilsyn med etter § 60 b. Før pålegg benyttes, skal kommunen eller fylkeskommunen gis en rimelig frist til å rette forholdet.

Før fylkesmannen eller annen statlig tilsynsetat vedtar pålegg eller andre sanksjoner mot en kommune eller en fylkeskommune skal tilsynsetaten vurdere de virkninger disse kan ha for kommunens eller fylkeskommunens øvrige virksomhet.

Reglene i forvaltningsloven kapittel IV, V, VI samt §§ 41 og 42 gjelder tilsvarende for saker om pålegg etter denne bestemmelsen

Kommunens oppgaver etter barnevernloven

Barnevernloven § 2-1

Kommunen er ansvarlig for å utføre de oppgaver etter loven som ikke er lagt til et statlig organ.

Kommunen skal ha internkontroll for å sikre at kommunen utfører oppgavene sine i samsvar med krav fastsatt i lov eller i medhold av lov. Kommunen må kunne gjøre rede for hvordan den oppfyller kravet til internkontroll. Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om internkontroll.

Kommunestyret kan beslutte at oppgaver som følger av denne loven skal legges til et folkevalgt organ. Dette organet, som ikke kan være kommunestyret, skal ved behandling av klientsaker ha 5 medlemmer.

I hver kommune skal det være en administrasjon med en leder som har ansvar for oppgaver etter denne loven.

Administrasjonen skal utføre det daglige løpende arbeid, herunder

- a) gi råd og veiledning*
- b) treffe vedtak i henhold til loven, eventuelt innstille til vedtak, jf. tredje ledd*
- c) forberede saker for behandling i fylkesnemnda*
- d) iverksette og følge opp tiltak.*

De organer som utfører oppgaver på vegne av kommunen, jf. tredje og fjerde ledd, utgjør kommunens barneverntjeneste.

Kommunen har ansvaret for nødvendig opplæring av barneverntjenestens personell. Personalet er forpliktet til å delta i opplæring som blir bestemt, og som anses nødvendig for å holde deres kvalifikasjoner ved like. Kongen kan gi forskrifter om opplæring.

Bakgrunn

Træna kommune hadde fram til 01.01.2018 avtale om deltakelse i interkommunal barneverntjeneste for Ytre Helgeland med Leirfjord som vertskommune. Etter at avtalen opphørte har kommunen plikt til å ha en barnevernadministrasjon med leder som har ansvar for å oppgavene etter barnevernloven, jf. lov om barneverntjenester § 2-1.

I tiden rundt årsskiftet 2017/2018 hadde Fylkesmannen noe muntlig dialog med kommunen der det kom fram at rådmannen skal ivareta oppgavene mens kommunen jobber med tilsetting av barnevernleder.

Det ble gjennomført dialogmøte med kommunen den 04.04.2018. Dialogmøtet omhandlet kommunens oppgaver både etter barnevernloven og opplæringsloven.

Det kom fram at det ikke var tilsatt barnevernleder/-medarbeider i kommunen, og rådmannen er fungerende barnevernleder. Videre manglet kommunen ledelse på skoleområdet slik at rådmannen også ivaretok oppgavene som er tillagt rektor og sektorleder for oppvekst i kommunen. Kommuneledelsen hadde vært i kontakt med personer med aktuell kompetanse, bosatt i kommunen, i forsøk på å rekruttere medarbeider til barneverntjenesten. Det har imidlertid ikke vært noen som hadde ønsket å påta seg den oppgaven. Det ble ikke opplyst om noen videre strategi for å rekruttere medarbeider.

Kommunens barnevernarkiv var ikke tilbakeført til kommunen, og det var ikke gjort noen avtale om hvordan dette skulle gjøres. Rådmannen kjente ikke til situasjonen for barn som hadde vedtak om barneverntiltak fra Træna kommune. Det ble også opplyst at det ikke var kommet nye meldinger til barnevernet på tidspunktet møtet ble gjennomført, mens Fylkesmannen i etterkant av dialogmøtet fikk opplysninger om at det var sendt inn bekymringsmelding for barn i Træna kommune i første kvartal 2018.

Den 17.04.2018 ble kommunen bedt om å redegjøre for følgende:

- *Bemanning – vil det bli utlyst stilling og når forventes det å tilsette noen i barnevernet?*
- *Hvordan vil kommunen sørge for ivaretagelse av oppgavene etter barnevernloven fram til tjenesten er bemannet?*
- *Plan for overføring av barnevernarkivet fra Ytre Helgeland barnevern til Træna kommune. Det bes opplyst hvordan dokumentasjon i barnevernsaker vil bli forsvarlig ført og arkivert i Træna kommune – herunder om kommunen vil benytte ett fagprogram til behandling av barnevernsaker.*
- *Kommunens arbeid med utarbeidelse av rutiner for mottak og behandling av meldinger som sikrer at meldingene blir gjennomgått snarest og senest innen en uke. Opplysningene om at det er oversendt melding til kommunen tidligere i år uten at det var kjent for fungerende barnevernleder tilsier at det ikke har vært ivaretatt etter at kommunen gikk ut av det interkommunale samarbeidet.*
- *Hvem i kommunen har ansvaret for tilsyn med barn i fosterhjem. I følge fosterhjemsforskriften § 8 skal det gå klart frem av fosterhjemskommunens delegasjonsreglement hvilken instans i kommunen som skal føre tilsynet.*

-
- *Hvordan jobber Træna kommune med å få på plass forsvarlig akuttberedskap på barnevernområdet? Vi viser til tolkningsuttalelse fra Bufdir av 06.11.2016 der kravet til akuttberedskap beskrives.*

I tillegg ble kommunen bedt om å følge opp enkeltsaker Fylkesmannen kjente til, og det ble bedt om redegjørelse for dette arbeidet.

Kommunen ble gitt frist for å besvare dette hhv. 11.05.2018 – om oppfølging av enkeltsaker og innen utgangen av mai 2018 – om kommunens arbeid med å få på plass en forsvarlig barneverntjeneste. Etter purringer og et møte hos fylkesmannen der kommunen var representert med rådmann og ordfører, forelå kommunens uttalelse den 19.07.2018. Fylkesmannen vurderte imidlertid at uttalelsen ikke var utdypende nok og det ble derfor i to brev av 30.08.2018 bedt om ytterligere redegjørelse. Årsaken til at det ble sendt to brev var at vi valgte å skille oppfølgingen av enkeltsaker og oppfølgingen av forsvarlig drift av barnevernet.

Kommunen ble bedt om å gi tilbakemelding om arbeidet med å få tilbakeført barnevernarkivet til kommunen. Dette ble det i brevet fra kommunen opplyst at skulle *tas tak i i august*. Videre ble det bedt om at kommunen redegjorde for arbeidet med bemanning av tjenesten. Kommunen hadde i sin redegjørelse opplyst at det høsten 2018 skulle foretas en utredning for å få på plass en avtale om samarbeid med annen kommune. Fylkesmannen ba om en nærmere redegjørelse for hvilken samarbeidsform det har var snakk om og hvilke(n) kommune(r) det søktes samarbeid med. Det ble også bedt redegjort for hvordan kommunen ville sikre forsvarlig drift av barnevernet inntil slik avtale eventuelt er på plass. Det ble også bedt om en redegjørelse for kommunens rutiner for håndtering av bekymringsmeldinger til barneverntjenesten.

Det ble bedt om svar på disse henvendelsene innen 15.09.2018 (om oppfølging av enkeltsaker) og 20.09.2018 (om forsvarlig drift av barnevernet). Det er sendt purring til kommunen den 27.09.2018, 09.10.2018 og 11.10.2018. Den 23.10.2018 sendte kommunen e-post om at svar ville bli sendt fra kommunen i løpet av uken (uke 43), uten at Fylkesmannen har mottatt noe svar.

I vårt varsel om pålegg gjorde vi kommunen oppmerksom på at vi den 20.09.2018 mottok en henvendelse fra kontaktlærere i skolen på Træna som uttrykte bekymring for kommunens oppfølging av bekymringsmeldinger vedr. barn i skolen. Vi har også mottatt en annen henvendelse vedrørende barnevern.

Kommunens svar på varsel om pålegg samt anmodning om ytterligere dokumentasjon

I kommunens svar etter varsel om pålegg opplyser rådmannen at hun ikke var kjent med status i en aktiv barnevernsak. Dette fordi det var inngått avtale med Leirfjord kommune som skulle håndtere saken. Fylkesmannen tillater seg å påpeke at dette ikke ble opplyst i møte 04.04.2018. På dette tidspunktet uttrykte barnevernleder usikkerhet rundt om det aktuelle barnet var passert myndighetsalderen.

Videre redegjør kommunen for årsaken til at melding sendt 19.03.2018 ikke var kjent for rådmannen da vårt møte ble gjennomført den 04.04.2018. Det er ikke redegjort for når aktuell melding er mottatt i Træna kommune. Det opplyses imidlertid at meldinger til barneverntjenesten gjennomgås umiddelbart så lenge rådmannen ikke er på reise. På

---

bakgrunn av dette ber vi om å få tilsendt kopi av alle innkomne meldinger til barneverntjenesten i Træna kommune i 2018 og fram til d.d. Det bes også om å få kopi av dokumentasjon i forbindelse med gjennomgang av meldingene. På samme måte ber vi om kopi av alle dokumenter i gjennomførte undersøkelser i 2018.

Fylkesmannen er usikker på hvordan vi skal forstå kommunens beskrivelse av postrutiner og mottak av meldinger. Det bes derfor redegjort for hvordan post til barnevernet i Træna håndteres fra det tidspunktet posten er mottatt i kommunen. Det bes om en konkret beskrivelse, herunder fordeling av ansvar, samt hvordan mottattdato føres og hvordan dokumenter til barnevernet blir håndtert all den tid kommunen ikke har fått på plass barnevernarkivet.

Kommunen opplyser at det i kommunestyremøte den 13.12.2018 skulle behandles sak om å inngå avtale om interkommunalt vertskommunesamarbeid med Lurøy kommune, herunder akuttberedskap, f.o.m. 01.01.2019. Vi er kjent med at Lurøy kommune ikke har behandlet avtale om interkommunal tjeneste, og at dette ikke vil skje før til våren (mars/april er antydnet). Fylkesmannen legger derfor til grunn at Træna kommune fortsatt ikke har en forsvarlig barneverntjeneste.

Kommunen må også sikre akuttberedskap på barnevernområdet utenfor kontortid. Dette vil ikke bli ivaretatt ved å inngå vertskommunesamarbeid med Lurøy, fordi Lurøy kommune selv ikke har slik akuttberedskap. Lurøy kommune har inngått avtale med Leirfjord kommune som er vertskommune for akuttberedskap utenfor ordinær kontortid. Det er ikke anledning til å «videredelegere» myndighet mellom kommuner, og Træna kommune må selv vedta og avtale delegering til Leirfjord kommune dersom akuttberedskapen skal ivaretas av Leirfjord kommune.

Fylkesmannens vurdering

Det vurderes at Træna kommune siden januar 2018 ikke har oppfylt sin plikt til å ha en barnevernadministrasjon, og har således ikke kunnet oppfylle øvrige plikter etter barnevernloven og heller ikke sikret at det tilbys forsvarlige tjenester og tiltak etter barnevernloven.

Kommunen har heller ikke besvart tilsynsmyndighetens anmodninger om opplysninger for hvordan dette vil ivaretas nå ved inngangen av 2019.

Det at kommunen ikke har hatt en forsvarlig barneverntjeneste har, så langt Fylkesmannen kjenner til, medført:

- Manglende kunnskap om status i aktuelle saker på det tidspunktet det ble gjennomført dialogmøte
- Manglende oppfølging av bekymringsmelding.
- Manglende barnevernarkiv eller plan for å få dette tilbake til kommunen
- Manglende beskrivelse av hvordan kommunen ivaretar sine plikter etter barnevernloven – herunder å sikre forsvarlig bemanning, hvordan sikre mottak og oppfølging av meldinger og ivaretagelse av akuttberedskap på barnevernområdet. Det vises her til barnevernloven § 2-1 andre ledd med krav om at kommunen skal ha internkontroll for å sikre at kommunene utfører sine oppgaver i samsvar med krav

---

fastsatt i lov eller i medhold av lov. Det er gitt egen forskrift om internkontroll på barnevernområdet. I forskriften § 4 er det bl.a. nedfelt et krav om at kommunen skal beskrive hvordan tjenesten er organisert, og det skal også beskrives mål for forbedringsområder. Kommunen skal ha tiltak for å forebygge, avdekke og rette opp brudd på lov og forskrift, og kommunens internkontroll på dette området skal kunne dokumenteres i det omfang som er nødvendig.

Barnevernlovens formål er nedfelt i § 1-1:

Loven skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Loven skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår.

Manglende oppfyllelse av plikten til å ha en forsvarlig barneverntjeneste kan få alvorlige konsekvenser for enkeltbarn. Kommunen har nå i mer enn 1 år vært uten barneverntjeneste. Fylkesmannen har derfor kommet til at det er nødvendig å benytte kommunelovens bestemmelse om pålegg. Pålegget gjelder kommunens plikt til å ha en forsvarlig barneverntjeneste. Dette innebærer at det må etableres en barnevernadministrasjon som er tilstrekkelig robust til å kunne ivareta oppgaver og oppfylle barnevernlovens krav, slik at barn som trenger det får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Selv om kommunen har vedtatt å inngå avtale om vertskommunesamarbeid vil dette ikke være en realitet i flere måneder framover all den tid den kommunen Træna vil samarbeide med ikke har behandlet saken ennå.

Pålegg etter kommuneloven § 60d

Etter kommuneloven § 60d kan Fylkesmannen gi pålegg om å rette forhold som er i strid med de bestemmelsene det føres tilsyn med. Før det gis pålegg skal kommunen få en rimelig frist til å rette på forholdene, og det skal gjøres en vurdering av hvilke virkninger pålegget kan ha for kommunens øvrige virksomhet.

Kommunen er gitt forhåndsvarsel i brev av 19.11.2018, og er blitt gitt en frist for å rette på forholdene. Kommunens svar forelå den 14.12.2018 og det framkommer at kommunen fortsatt ikke har fått på plass en forsvarlig tjeneste. Heller ikke tidligere henvendelser der det er bedt om redegjørelse for hvordan kommunen vil sikre sørge for å ha en forsvarlig barneverntjeneste i påvente av eventuelt samarbeid med annen kommune.

Vi kan ikke se at et pålegg om å følge barnevernlovens ufravikelige regler skal kunne ha en innvirkning på kommunens øvrige virksomhet som her kan tillegges vekt. Det fattes derfor følgende

Vedtak

Med hjemmel i kommunelovens § 60d pålegges Træna kommune å sørge for å ha en barnevernadministrasjon som kan utføre kommunens oppgaver etter barnevernloven på en forsvarlig måte.

Træna kommune må også oversende etterspurte dokumentasjon i enkeltsaker, og beskrivelse av hvordan post og øvrig dokumentasjon i barnevernsaker behandles.

Etterspurt dokumentasjon og beskrivelse bes sendt Fylkesmannen innen 8. februar 2019.

Fylkesmannens vedtak om pålegg kan påklages til Statens helsetilsyn innen tre uker.

Med hilsen

Tom Cato Karlsen
fylkesmann

Merete Troli
avdelingsdirektør

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Statens helsetilsyn

Postboks 231   0213   OSLO

Skøyen

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Postboks 8112 Dep   0032   OSLO